

EIS-dag 22 januari 2011 – Verborgen biodiversiteit

Ook dit jaar trekt Stichting EIS weer een winterse zaterdag uit voor het consumeren en uitwisselen van kennis over ongewervelden. EIS-leden en andere geïnteresseerden zijn van harte welkom om op zaterdag 22 januari 2011 vanaf 13.00 deel te nemen aan de EIS-dag met het thema: 'Verborgene Biodiversiteit'.

Stichting EIS staat erom bekend veel aandacht te schenken aan diergroepen waarvoor de aandacht ondermaats is. Dit jaar zullen tijdens de EIS-dag organismen de revue passeren die zelfs voor EIS begrippen onbekend en onbemind te noemen zijn. Op het programma staan onder andere: de opmerkelijke ontdekkingen die gedaan zijn naar aanleiding van het schrijven van het nieuwe biodiversiteitsboek en de nationale steekmuggensurvey. Daarnaast is er ook aandacht voor groepen die bovengemiddeld gesmaad of gemedan worden zoals rivierkreeften en vlokreeften.

Programma

13.00	Inleiding en overzicht projecten Stichting EIS – <i>Roy Kleukers</i>
13.20	Recente inzichten in de soortenrijkdom van onze insecten en spinachtigen – <i>Peter Koomen & Jinze Noordijk</i>
13.40	Mystery Insecten Competitie – <i>Theodoor Heijerman</i>
14.10	De Nationale Steekmuggensurvey – <i>Ernst-Jan Scholte</i>
14.30	Thee- en koffiepauze
15.00	De Nederlandse vlokreeften – <i>Dirk Platvoet</i>
15.20	Vacant
15.40	Resultaten verspreidingsonderzoek uitheemse rivierkreeften 2010 – <i>Bram Koese</i>
16.00	Uitslag Mystery Insecten Competitie – <i>Theodoor Heijerman</i>
16.15	Borrel

De EIS-dag wordt gehouden in het auditorium van museum Naturalis te Leiden. Museum Naturalis ligt achter het centraal station van Leiden, vlakbij het Leids Universitair Medisch Centrum. Een routebeschrijving vindt u op www.naturalis.nl (onder Bezoekersinformatie). Werkgroepscoördinatoren van EIS worden uitgenodigd om voorafgaand aan de lezingen deel te nemen aan het coördinatorenoverleg om 11.00. Zij ontvangen hierover nog bericht.

Werkgroepen

Aaskevers (Silphidae)

De EIS-werkgroep Aaskevers is dit jaar voortvarend van start gegaan. Er werden drie veldexcursies georganiseerd. De eerste excursie naar de Oostvaardersplassen werd vanwege omstandigheden helaas slecht bezocht en werd daarom later in het jaar herhaald. Tussentijds vond een excursie plaats tijdens de 1000-soortendag in de Boswachterij Staphorst. Daar werden acht van de 21 in Nederland voorkomende soorten aangetroffen en konden de aaskevers via het tv-programma Vroege Vogels

onder de aandacht van een breed publiek worden gebracht. De herhaalde excursie in de Oostvaardersplassen vond op 24 november plaats. De zeven deelnemers werden door een boswachter rondgeleid. Kadavers schitterden door afwezigheid en het bewijs voor de aanwezigheid van silphiden in het gebied bleef beperkt tot de vondst van twee dekschildjes. Wel werden enige andere keversoorten verzameld. Volgend jaar zullen weer andere gebieden worden bezocht.

Behalve excursies is in 2010 een start gemaakt met het verzamelen van waarnemingen en het ontwerp voor een website. Alle waarnemingen met fotografisch bewijsmateriaal, gemeld op de invoerportals waarneming.nl en telmee.nl, werden beoordeeld. Ook enkele privécollecties en een eerste deel van de collecties in NCB Naturalis en het Natuurmuseum Brabant werden gecontroleerd en gedigitaliseerd. In 2011 zal dit werk worden voortgezet en zullen zo veel mogelijk andere aaskevercollecties in Nederland worden bestudeerd. Alle data worden opgenomen in de Silphidae-database die op dit ogenblik ruim 3000 records bevat.

De eerste resultaten van de werkgroep werden op de najaars-bijeenkomst van de Sektie Everts van de Nederlandse Entomologische Vereniging gepresenteerd en zullen in de loop van het nieuwe jaar beschikbaar komen via het internet.

Ed Colijn

Thanatophilus rugosus (foto Ed Colijn).

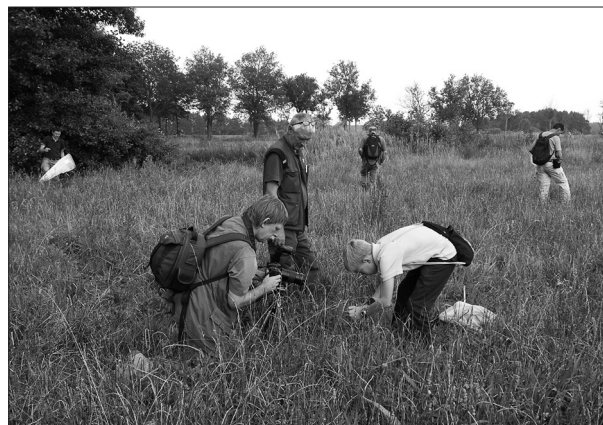


Sprinkhanen (Orthoptera)

De sprinkhanenwerkgroep is in 2010 met hernieuwd elan verder gegaan. Er werden onder andere drie veldexcursies georganiseerd. Begin juli werd een algemene sprinkhaneninventarisatie uitgevoerd in het Buurserzand. Bij een temperatuur die de 40°C naderde konden 13 soorten sprinkhanen voor het gebied worden vastgesteld. Op zaterdag 14 augustus bezocht een groep van tien deelnemers het Taarlosche Diep bij het Balloërveld op zoek naar zompsprinkhanen *Chorthippus montanus*. De soort werd er in groten getale waargenomen. Ook bijzonder waren de grote aantallen langvleugelige gewone spitskopjes *Conocephalus dorsalis*, die boven de graslanden fladderden. Half september sloten we het sprinkhanenseizoen af op de Posbank. Daar werd met negen personen met succes gezocht naar de zadelsprinkhaan *Ephippiger ephippiger*. In 2011 zullen ook weer verschillende excursies worden georganiseerd.

In 2010 konden twee nieuwe soorten sprinkhaan aan de Nederlandse lijst worden toegevoegd. Ruud Versijde fotografeerde op 18 juli op een oud spoorwegemplacement aan de Laan op Zuid in Rotterdam een sprinkhaan met blauwe vleugels die hij op waarneming.nl meldde als blauwvleugelsprinkhaan *Oedipoda caerulea*. Wim Bakker, de sprinkhaanadministrator op waarneming.nl, stelde vast dat het om een nog niet eerder in Nederland gevonden soort ging: de kiezelsprinkhaan *Sphingonotus caerulea*. Inmiddels is de soort op meerdere locaties in Nederland aangetroffen. Alle feiten zijn te lezen in een artikel van Mark Grutters en anderen in het nieuwste nummer van Nederlandse Faunistische Mededelingen. Daarin ook het verhaal over de ontdekking van de tweede nieuwe soort voor Nederland, de spookrekel *Eumodicogryllus bordigalensis*, door Jaap Bouwman. Beide vondsten trokken veel aandacht van de pers.

De website www.ortheur.org wordt langzamerhand uitgebreid. Er worden regelmatig nieuwtjes op sprinkhanengebied geplaatst en de fotocollectie breidt zich gestaag uit. We zoeken nu naar mogelijkheden de verspreiding en rodelijststatus voor



Sprinkhanenexcursie bij het Taarlosche Diep (foto Roy Kleukers).

de verschillende Europese landen toegankelijk te maken.

In het kader van de Capacity Building van de NDFF wordt door het EIS-bureau een nieuwe determinatietool voor sprinkhanen ontwikkeld: facetdeterminatie. Met behulp van dit gereedschap zullen sprinkhanen in de toekomst op basis van een vergelijking van meerdere kenmerken via het internet kunnen worden gedetermineerd. In de loop van volgend jaar zal deze sleutel online beschikbaar zijn.

De stijgende lijn in het aantal waarnemingen werd in 2009 voortgezet. Ruim 20000 records, bijna de helft daarvan ingevoerd via het portal waarneming.nl, de andere helft rechtstreeks naar EIS gezonden, werden aan de dit jaar geherstructureerde sprinkhaandatabase toegevoegd. Alle EIS-data zijn in 2010 ook opgenomen in de Nationale Database Flora en Fauna (zie ook elders in deze nieuwsbrief). Uw sprinkhaangegevens over 2010 zijn uiteraard nog van harte welkom.

Ed Colijn & Roy Kleukers

Bureau EIS-Nederland

Bereikbaarheid bureau en medewerkers

Bureau EIS-Nederland

071-5687670 / 06-16126148
eis@ncbnaturalis.nl

Ed Colijn (ma-do)

071-5687594 / 06-16123238
ed.colijn@ncbnaturalis.nl

Peter van Helsdingen (geen vaste dagen)

071-5687413
peter.vanhelsdingen@ncbnaturalis.nl

Vincent Kalkman (ma-vr)

071-5687413 / 06-26615881
vincent.kalkman@ncbnaturalis.nl

Roy Kleukers (ma, di, do, vr)

071-5687578 / 06-26615123
roy.kleukers@ncbnaturalis.nl

Bram Koese (geen vaste dagen)

071-5687413 / 06-26615881
bram.koese@ncbnaturalis.nl

André van Loon (di, wo, do)

071-5687670 / 06-16126148
andre.vanloon@ncbnaturalis.nl

Jinze Noordijk (di)

071-5687670 / 06-26615881
jinze.noordijk@ncbnaturalis.nl

Menno Reemer (ma-wo)

071-5687594 / 06-16123238
menno.reemer@ncbnaturalis.nl

John Smit (ma-do) (afwezig tot april 2011)

071-5687594 / 06-16123238
john.smit@ncbnaturalis.nl